

‘Internationaliseren goed voor experts, bedrijven en de Nederlandse watersector’

De BTO-onderzoeksbijeenkomst op 15 november bij Kiwa Water Research stond in het teken van internationale, innovatieve waterkennis. Vijf presentaties toonden de meerwaarde van internationale samenwerking voor de Nederlandse watersector, -experts en -bedrijven. Internationale samenwerking op onderzoeksgebied lijkt een effectief middel tegen het vertrek van jonge mensen naar andere, minder uitontwikkelde sectoren. Bovendien zorgt internationale samenwerking voor behoud en versterking van de uitstekende naam van de Nederlandse drinkwaterwetenschap en -techniek in het buitenland en biedt waterbedrijven ook nog eens mogelijkheden in het buitenland kennis én geld te genereren. Aan het eind van de bijeenkomst werd stilgestaan bij het afscheid van de Kiwa-directeuren Ron van Megen en Hans van Dijk, die in de afgelopen jaren samen met de sector het vernieuwde BTO hebben vormgegeven.

Marc van Eekeren (Kiwa Water Research) haalde Henk de Kraa (Evides) aan, die in 2000 stelde: ‘Nederland is klaar, internationaliseren is een must.’ De Kraa richtte zich toen vooral op Europa, maar concludeerde aan het eind van de bijeenkomst dat de Nederlandse drinkwatersector ook buiten de Europese grenzen goed werk kan verrichten. Van Eekeren benadrukte dat internationale activiteiten jonge, begaafde ingenieurs en onderzoekers uit de sector stimulansen bieden om binnen de drinkwatersector te blijven en te groeien. Bij gebrek aan stimulans zouden zij vroegtijdig vertrekken, terwijl de oudere experts met pensioen gaan. ‘Een dergelijke ‘braindrain’ is een ernstige hinderpaal wanneer ook in Nederland de beste kennis nodig is om de uitdagingen van de toekomst het hoofd te bieden. Internationale samenwerking in onderzoek kan dus de Nederlandse watersector aantrekkelijk maken en houden voor jonge talenten, maar biedt daarnaast nog meer. Door kennis en ervaring te delen bereiken we nieuwe inzichten zonder wereldwijd het wiel onnodig vaak uit te vinden. Bovendien biedt samenwerken met het buitenland waterbedrijven de kans om in het buitenland geld te verdienen en tegelijkertijd de goede naam van de sector en de technologische voorsprong te behouden.’

Een voorbeeld van succesvolle samenwerking in het buitenland is het project SafeWat. Met partijen uit Nederland, de Verenigde Staten en Israël wordt hier een systeem ontwikkeld dat de waterkwaliteit van bron tot tap online kan meten, zowel aan de bron als in het proces en het distributiesysteem. Zo zijn zowel ‘gewone’ afwijkingen als terroristische acties te voorkomen, aldus de deelnemers aan dit project. Het hart van SafeWat is de sensor, legde Bram van der Gaag (Kiwa Water Research) uit. Deze werkt op het principe van brekingsindexmeting. Dit geeft op zich geen informatie over de soort verontreiniging, maar een dooront-

wikkeling van deze sensor, die brekingsindexverschillen meet over verschillende oppervlakken en combineert met een historische databank, vormt wél een basis voor conclusies over de aard van verontreini-

gingen, eventueel gekoppeld aan een beslissingsondersteunend systeem. SafeWat is net uit de startblokken, maar vooral de online mogelijkheden trekken veel (inter)nationale belangstelling. Voor Vitens en Mekorot was dit een belangrijke reden om deel te nemen.

Buitenlandse samenwerking is ook belangrijk als het gaat om regelgeving, zo bleek uit het verhaal van Margreet Mons (Kiwa Water Research). Niet alleen bij Europese regelgeving, maar ook bij de richtlijnen van de VN-wereldgezondheidsorganisatie WHO. In 2004 boog de WHO zich over de mogelijke schadelijkheid van drinkwater dat geen mineralen bevat en stelde conceptrichtlijnen op voor calcium, magnesium en totale hardheid, die niet stroken met de Nederlandse onthardingspraktijk. Via

Afscheid Ron van Megen en Hans van Dijk

Op 15 november nam de sector ook afscheid van Kiwa-directeuren Ron van Megen (algemeen directeur) en Hans van Dijk (0,2 fte wetenschappelijk directeur, naast zijn hoogleraarschap aan de TU Delft). Gerard Huijboom (de huidige CvO-voorzitter), Martien den Blanken (CvO-voorzitter van het eerste uur) en Paul Hesselink (directeur Kiwa

NV) dankten hen voor hun enthousiaste inzet voor het BTO en Kiwa Water Research in de laatste vijf jaar.

Aanleiding voor hun vertrek was de splitsing van Kiwa NV en Kiwa Water Research eerder dit jaar, die leidde tot het besluit één nieuwe directeur aan te stellen.

Ron van Megen (r.) en Hans van Dijk namen op 15 november afscheid van Kiwa.

het WEKNOW-netwerk kwam dit nieuws in Nederland binnen, inclusief het feit dat bij het opstellen van het concept geen drinkwaterexperts betrokken waren geweest. In samenwerking met de Global Water Research Coalition werd daarop Nederlandse expertise ingebracht bij de WHO. Met succes: de WHO heeft inmiddels een veel genuanceerder standpunt over hard water ingenomen, waarin ook de voordelen van onthard en geconditioneerd water (lager koper- en loodoplossend vermogen, minder kalkafzetting) worden meegewogen. Dit zal worden opgenomen in het nog te verschijnen officiële WHO-standpunt.

Een ander internationaal project is MicroRisk. Het betreft een model om microbiologische risico's te analyseren en te beheersen.

Daarmee kan de veiligheid van het drinkwater (beter) worden gegarandeerd. Het project vloeit voort uit waterveiligheidsplannen die de WHO en de IWA nastreven. Nederland heeft een verplichte risicoanalyse opgenomen in de drinkwaterregeling en loopt daarmee voorop in Europa. MicroRisk biedt wetenschappelijke onderbouwing van deze analyse op Europese schaal. Uit de resultaten die Gertjan Medema (Kiwa Water Research) presenteerde, blijkt dat piekbelastingen bij zowel de bron als de zuivering voor het meeste risico zorgen. Analyse van de meetgegevens van *E. coli* in het distributienetwerk geven aan dat besmettingen van het netwerk een belangrijke rol spelen in het gezondheidsrisico. Via een beperkte inbreng van BTO-geld heeft de drinkwatersector met MicroRisk de beschikking gekregen

over internationale onderzoeksgegevens ter waarde van 2,7 miljoen euro.

Guus Ijpelaar (Kiwa Water Research) besprak het onderzoek naar het gebruik van lagedruk UV-lampen, in combinatie met waterstofperoxide, voor de zuivering van drinkwater. PWN zet in Andijk UV-oxidatie met middendrukklampen sinds 2004 succesvol in. In een project met DZH, Philips Lighting en het waterbedrijf van Cincinnati - dat dringend op zoek is naar aanvullende capaciteit voor pathogenen en ongewenste stoffen - wordt nu onderzocht of lagedrukklampen, met een lager vermogen en minder bijproducten, een even robuuste barrière kunnen opleveren tegen ongewenste stoffen, verder bouwend op de ervaring die inmiddels in Nederland met UV/H₂O₂ is opgedaan.

Nieuwe directeur

Prof.dr Wim van Viersen is tijdens de aandeelhoudersvergadering van 16 november aangesteld als nieuwe directeur van Kiwa Water Holding en dochteronderneming Kiwa Water Research. Hij volgt Ron van Megen en Hans van Dijk op. Tijdens diezelfde vergadering zijn vier nieuwe leden van de Raad van Commissarissen aangesteld.

Wim van Viersen studeerde biologie in Nijmegen en promoveerde daar in 1982 op een onderzoek naar het ecologisch functioneren van West-Europese kustsystemen. Sinds 2002 is hij algemeen directeur van de Environmental Sciences Group, het samenwerkingsverband van het onderzoeksinstituut Alterra en het departement Omgevingswetenschappen van de universiteit van Wageningen. Eerder gaf hij leiding aan het IHE in Delft, waarbij hij aan de wieg stond van de transformatie naar haar huidige positie als UNESCO-instituut. Daarvoor was hij de eerste algemeen directeur van het in 1992 uit een aantal fusies gevormde KNAW-instituut NIOO.

Van Viersen bekleedt momenteel bestuursfuncties in de BSIK-programma's 'Ruimte voor geo-informatie' en 'Klimaat voor ruimte' en is lid van de wetenschappelijke adviesraad van Delft Cluster. Hij is sinds 1987 hoogleraar Aquatische Ecologie in Delft (IHE) en Wageningen

(Wageningen Universiteit). Daarnaast is hij als adviseur voor de watersector verbonden aan Twynstra Gudde Management Consultants.

Tijdens de aandeelhoudersvergadering is de Raad van Commissarissen van Kiwa Water Research decharge verleend en een nieuwe Raad van Commissarissen geïnstalleerd. Aanleiding hiertoe vormt de recente splitsing van Kiwa. De leden van de oude Raad van Commissarissen, ir. P. Schouwenburg (voorzitter), F. Schepers (secretaris), dr. S. Schaap (Unie van Waterschappen), mr. J. Hendriks (VEWIN), drs. P. Jonker (DZH) en ir. Ch. Bruggink (Vitens) ontvingen bij hun décharge hartelijke dank voor hun inzet en hun niet aflatende interesse in Kiwa in de afgelopen jaren.

De nieuwe Raad van Commissarissen gaat van start met de leden D. Luteijn (president-commissaris, voormalig algemeen directeur van Delta), ir. R. Campen (aftredend voorzitter DHV), drs. P. Jonker (DZH) en ir. Ch. Bruggink (Vitens). In de loop van 2007 wordt het vijfde lid geïnstalleerd.

De nieuwe directeur van Kiwa Water Holding en Kiwa Water Research: prof.dr. Wim van Viersen

